Podpisany przez:
Iwona Czyż
dnia 29 października 2026 r.

UCHWAŁA NR XXXI/325/26
RADY MIEJSKIEJ W MIĘDZYZDROJACH

z dnia 29 października 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2027-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, poz. 912; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, poz. 974, poz. 986), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2027-2029 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Międzyzdrojów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Iwona Czyż

Załącznik
do Uchwały Nr XXXI/325/2026
Rady Miejskiej w Międzyzdrojach
z dnia 29.10.2026 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2027 – 2029

Program opracowali pracownicy

Ośrodka Pomocy Społecznej

w Międzyzdrojach

Międzyzdroje, październik 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp 3
2. Główne założenia programu 4
3. Podstawa prawna. 5
4. Adresaci 6
5. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Międzyzdroje. 6
Tabela 5.1. Ogólne dane za lata 2023 – 2025. 7
Tabela 5.2. Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin. 8
Tabela 5.3. Form wsparcia realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach. 8
Tabela 5.4. Rodzaj świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci. 9
Tabela 5.5. Zbiorcze dane porównawcze szkół podstawowych w roku szkolnym 2024/2025 i 2025/2026. 10
Tabela 5.6. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” 10
Tabela 5.7. Liczba prowadzonych spraw przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Międzyzdrojach (GKRPA). 11
Tabela 5.8. Ilość wniosków Komisji skierowanych do Sądu Rejonowego w sprawie zobowiązania do leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego. 12
Tabela 5.9. Ilość opinii wydanych przez biegłych sądowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. 12
Tabela 5.10. Asystent rodziny 12
6. Analiza SWOT 13
Tabela 6.1. Analiza SWOT. 13
7. Zasady działania Programu 14
Tabela 7.1. Cele szczegółowe oraz zadania Programu zostały przedstawione w poniższym zestawieniu. 14
8. Podsumowanie 19

1. Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, najmniejszą a zarazem podstawową komórkę społeczną w naturalnym środowisku wychowawczym, która zapewnia prawidłowy rozwój wszystkich ich członków, zwłaszcza dzieci. To w rodzinie dziecko jest poddawane procesowi socjalizacji, podczas którego przekazywane są i wpajane normy, wartości i wzorce osobowe. Rodzina, jako pierwsze najważniejsze środowisko w życiu dziecka w sposób świadomy i nieświadomy kształtuje osobowość dziecka oraz przygotowuje je do pełnienia określonych ról społecznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne swoim członkom i przystosowuje dzieci do życia w społeczeństwie.

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, powinna stanowić fundament rozwoju dzieci i młodzieży, a także kształtowania postaw oraz relacji międzyludzkich w dorosłym życiu. W strukturze społecznej funkcjonują różne modele rodziny, m.in. tradycyjne, patchworkowe czy rekonstruowane. Niezależnie od przyjętego wzorca, żadna rodzina nie jest wolna od potencjalnych problemów. Do najczęściej rozpoznawanych trudności należą: bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, przemoc w rodzinie czy niewydolność w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obecnie lista zagrożeń stale się wydłuża – obejmuje również konsekwencje postępu technologicznego i cyfryzacji, a także doświadczenia kryzysów humanitarnych, gospodarczych czy zdrowotnych. Sytuacje te generują nowe wyzwania i wymagają dostosowania systemu wsparcia do współczesnych potrzeb. Patologiczne zjawiska oddziałują na rodzinę, czyniąc ją dysfunkcyjną. W takich przypadkach instytucje i służby powołane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia odpowiednich działań na jej rzecz. Szczególną rolę odgrywa tu pomoc społeczna, która stanowi niezbędne wsparcie dla rodzin zmagających się z kryzysami.

Ludzie żyjący w obecnych czasach charakteryzują się konsumpcyjnym stylem życia, pogonią za pieniądzem, ciągłym brakiem czasu, negacją oraz skłonnością do przemocy. Wszystkie te zjawiska przenoszone są na grunt rodziny, które mogą stanowić ogromne zagrożenie dla procesu wychowania dzieci i młodzieży. Dezorganizacja rodziny to stan, w którym członkowie rodziny nie wykonują swoich wzajemnych obowiązków. W takiej rodzinie gospodarstwo domowe ulega rozpadowi, natomiast postawy rodziców stają się antagonistyczne, zanikają funkcje socjalizacyjne i wychowawcze. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny powoduje jej destrukcję. Przekazywane są złe wzorce, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. Rodzina z problemami opiekuńczo–wychowawczymi nie spełnia swoich podstawowych zadań, a problemy te mogą powodować zaburzenia w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, wyuczonej bezradności życiowej, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaburzonej struktury rodziny (rodzina niepełna), słabości charakteru, ulegania niekorzystnym wpływom otoczenia, uzależnienia od środków psychoaktywnych, przemocy domowej, chorób psychicznych i somatycznych. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie radzi sobie z problemami, w szczególności gdy sytuacja taka powoduje zagrożenie zdrowia lub życia dzieci, niezbędna jest interwencja odpowiednich służb. Dlatego też obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
   a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4) finansowanie:
   a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
   b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny to zestaw zaplanowanych działań, których celem jest wspieranie rodzin w przezwyciężaniu trudności związanych z realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywracanie im zdolności do prawidłowego funkcjonowania. Program zakłada przede wszystkim pracę z rodziną oraz organizowanie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Nadrzędnym celem Programu jest stworzenie spójnego systemu działań, który umożliwi wczesne rozpoznawanie problemów oraz podejmowanie skutecznych działań naprawczych. Program ma charakter praktyczny – ukierunkowany jest na realną pomoc rodzinom przeżywającym kryzysy, ale także na wzmacnianie rodzin prawidłowo funkcjonujących, aby zapobiegać ich marginalizacji i utracie zdolności opiekuńczo wychowawczych. Gmina Międzyzdroje od wielu lat realizuje zadania wynikające z systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Wypracowane doświadczenia pokazują, że skuteczna pomoc wymaga działań skoordynowanych i planowych, prowadzonych we współpracy wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemami rodzinnymi. Wsparcie rodzin opiera się na zaangażowaniu pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia, policji, kuratorów sądowych oraz organizacji pozarządowych. Potencjał gminy Międzyzdroje stanowi dobrze rozwinięta sieć instytucji społecznych, które muszą w ścisłej współpracy skutecznie odpowiadać na lokalne potrzeby. Dzięki temu Program nie tylko odpowiada na bieżące wyzwania, lecz także stanowi inwestycję w przyszłość całej społeczności gminnej, opartą na wartościach rodzinnych, bezpieczeństwie i odpowiedzialności. Jednym z nowych rozwiązań w systemie pomocy społecznej, jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny, do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Warto dodać, że skuteczność działań na rzecz rodziny w dużej mierze zależy od wczesnej profilaktyki oraz współpracy wielu instytucji – szkół, ośrodków pomocy społecznej, placówek zdrowia czy organizacji pozarządowych. Im szybciej rozpoznane zostaną potrzeby i problemy rodziny, tym większa szansa na udzielenie skutecznej pomocy, która uchroni dziecko przed doświadczeniem kryzysu wychowawczego i koniecznością umieszczania go w pieczy zastępczej. Takie podejście sprzyja nie tylko ochronie dobra dziecka, ale również budowaniu trwałych, zdrowych więzi rodzinnych i wzmacnianiu społeczności lokalnej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2027 – 2029 został przygotowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 980)

2. Główne założenia programu.

Podstawowym założeniem (celem głównym) Programu jest kontynuacja tworzenia spójnego, wszechstronnego systemu wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych. Realizowane zadania koncentrowane są nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej, umożliwiającej powrót dziecka do środowiska rodzinnego.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących,
2) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi,
3) poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

3. Podstawa prawna.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639), określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz tryb ich udzielania. Definiuje cel pomocy społecznej, jako „umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości" (art. 2 pkt 1). Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem (art. 3 pkt 1 i 2).

Cel pomocy społecznej, rodzaje problemów, potrzeb, przewidziane zadania koncentrują się przede wszystkim na rodzinie. W ustawie o pomocy społecznej uwzględniono również obszary, które odnoszą się bezpośrednio do rodziny, koncentrują się one na działaniach, które mają zapobiegać oraz łagodzić skutki nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Powiązanym dokumentem z pomocą społeczną jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w której określone są kompleksowo zasady i formy wsparcia oparte na podmiotowości rodziny i dziecka. W ustawie czytamy, że: „ … dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami."

Program został opracowany na podstawie m.in.:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 214)
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 980)
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U z 2026 r. poz. 79)

- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335)
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 508)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829)

4. Adresaci

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Międzyzdroje, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Identyfikowanie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych będzie odbywało się poprzez:

- wywiady środowiskowe,
- pracę socjalną, polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań w wychowywaniu dzieci,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym oraz konsultacjach ze specjalistami, pedagogami, psychologami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcje rodziny.

5. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Międzyzdroje.

Gmina Międzyzdroje leży w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w zachodniej części powiatu kamieńskiego. Miasto położone nad Morzem Bałtyckim, nad Zatoką Pomorską, w środkowej części wybrzeża wyspy Wolin, 14 km na północny – wschód od Świnoujścia, 14 km na północny – zachód od miasta Wolina i 21 km na południowy – zachód od Kamienia Pomorskiego. Teren Gminy Międzyzdroje obejmuje także fragment Zalewu Szczecińskiego i część zatoki Zalewu Szczecińskiego – jezioro Wicko Wielkie. Gmina Międzyzdroje ma charakter miejsko – wiejski, w skład wchodzi 6 miejscowości tj. Międzyzdroje, Lubin, Wicko, Wapnica, Grodno, Biała Góra. gmina utworzyła 3 jednostki pomocnicze – sołectwa: „Lubin”, „Wapnica” i „Wicko”. Według danych z 1 stycznia 2009 powierzchnia gminy wynosi 109,88 km² i stanowi 11,6% powierzchni powiatu kamieńskiego[1]. Sąsiednimi gminami są: Świnoujście (miasto na prawach powiatu), Wolin (powiat kamieński) i Stepnica (powiat goleniowski – poprzez Zalew Szczeciński). Liczba mieszkańców gminy Międzyzdroje w 2025 r. liczyła 5 579. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Międzyzdroje na lata 2023 – 2030, gmina jest obszarem niezwykle atrakcyjnym tworzącym spójny, funkcjonalny układ

[1] Źródło internetowe: Międzyzdroje (gmina) – Wikipedia, wolna encyklopedia

wielu jednostek osadniczych oraz terenów o różnym stopniu zurbanizowania, którego główną cechą jest występowanie funkcji turystycznych, funkcjonalnych i ekonomicznych. Cechą, która wywiera wpływ na rozwój gminy jest przede wszystkim nadmorskie i nadgraniczne położenie, które wraz z wysoką i rosnącą dostępnością komunikacyjną będzie w kolejnych latach wyznaczać kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. Dlatego też wykorzystanie unikatowego potencjału endogennego wynikających z położenia, dostępności komunikacyjnej, uwarunkowań przyrodniczych i historycznych powinno stać się kluczowym kierunkiem działań.

Tabela 5.1. Ogólne dane za lata 2023 – 2025.

Wyszczególnienie	Lata		
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Stan ludności w gminie Międzyzdroje	5 734	5 639	5579
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	809	772	718
Liczba rodzin objętych monitoringiem sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	31	37	42
Liczba rodzin / osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	153 rodzin (267 osoby)	157 rodzin (260 osób)	144 rodzin (228 osób)
Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami	1 917	1 627	1 117
Liczba wypłaconych świadczeń - jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	10	12	7
Liczba wypłaconych świadczeń rodzicielskich	111	88	83
Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	299	360	281
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	256	265	308
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Międzyzdroje przebywających w pieczy zastępczej	15	21	23
Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej polegającej na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do prawidłowego wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	31	26	42
Pomoc w zakresie dożywiania w ramach rządowego programu.	75	72	70
Ilość osób, która otrzymała pomoc żywnościową w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	206	146	144

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach, GUS, Urząd Miejski Międzyzdroje

Z przedstawionej informacji wynika, że z pomocy społecznej w 2025 roku skorzystało 228 osób w rodzinach, co stanowiło, że 4,09% wszystkich mieszkańców gminy żyje w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, czyli znajdują się w sytuacji wyjątkowo trudnej nie tylko pod względem materialnym, ale także z uwagi na problemy związane z funkcjonowaniem w podstawowych rolach społecznych. W roku 2024, w stosunku do roku 2023 łączna liczba osób korzystających z pomocy zmniejszyła się o 7 osób, natomiast liczba rodzin zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 7.

W latach 2023–2025 w gminie Międzyzdroje widoczny jest spadek liczby mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży, co wskazuje na niekorzystne tendencje demograficzne. Zmniejszyła się również liczba osób korzystających z części świadczeń i form pomocy społecznej.

Jednocześnie wzrosła liczba rodzin wymagających monitorowania i wsparcia w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wzrosła także liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych. Ogólnie można stwierdzić, że mimo spadku liczby osób korzystających

z niektórych świadczeń, nadal istnieje potrzeba intensywnego wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, szczególnie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Tabela 5.2. Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin (ogółem)		
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Długotrwała lub ciężka choroba	114	117	110
Bezrobocie	45	43	42
Ubóstwo	40	35	39
Niepełnosprawność	30	33	32
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	15	13
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	13	13	12

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Jak z powyższego zestawienia wynika, najczęściej wspomaganą grupą społeczną, w formie świadczeń materialnych, są nadal osoby długotrwale chore. Wysokie koszty leczenia i rehabilitacji przy stosunkowo niskich dochodach i świadczeniach emerytalno-rentowych, to coraz dotkliwsze problemy tych osób. Również wysoka liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej z tytułu bezrobocia korzysta z pomocy społecznej. Natomiast ubóstwo stanowi dla wielu rodzin również powód korzystania z pomocy społecznej, pomimo posiadania świadczeń wychowawczych (800+), których jednak nie wlicza się do dochodu uwzględnianego do przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Na podstawie wyżej przedstawionych danych obserwuje się tendencję spadkową rodzin ujawniających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Działania wykonywane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach i inne specjalistyczne instytucje można uznać za pozytywne i przynoszące efekty.

Tabela 5.3. Form wsparcia realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

Rodzaje pomocy	Liczba osób / rodzin / dzieci		
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ilość osób, które ukończyły program profilaktyczno – informacyjny „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”	17 kobiet 2 mężczyzn	Brak chętnych	11 osób
Poradnia Terapii Uzależnień (osoby, które się zgłosiły)	92 dorosłe i 4 osoby niepełnoletnie	62 Osoby dorosłe	71 Osoby dorosłe
Program Candis – indywidualny program terapii dla użytkowników konopi	9 2 kobiety 7 mężczyzn	7 4 kobiety 3 mężczyzn	8 5 kobiet 3 mężczyzn
Ilość dzieci objętych wsparciem w Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej – Świetlica Środowiskowa ISKIERKA	17 dzieci z 11 rodzin	20 dzieci z 16 rodzin	27 dzieci z 22 rodzin
Liczba udzielonych porad prawnych	51	45	24
Ilość dzieci, które skorzystały z półkolonii letnich w ŚŚ Iskierka	12 dzieci	15 dzieci	12 dzieci
Wsparcia psychoterapeutycznego i psychoedukacji dla osób stosujących przemoc domową.	11 (3 kobiety 8 mężczyzn)	11 (1 kobieta 10mężczyzn)	11 (3 kobiety 8 mężczyzn)
Program psychoedukacyjny dla osób doznających przemocy	6 kobiet	3 kobiety	4 kobiety
Liczba osób objętych pomocą pedagogiczną	32 (5 kobiet i 27 dzieci)	25 (8 kobiet i 17 dzieci)	21 (5 kobiet i 15 dzieci)
Liczba osób objętych pomocą Zespołu (Środowiskowa opieka psychiatryczna)	28	29	20
Liczba wizyt (Środowiskowa opieka psychiatryczna)	61	74	63
Liczba porad lekarza psychiatry	31	26	36

Dzieci korzystające z całorocznych warsztatów terapeutycznych EEG Biofedback	3 (41 sesji treningu)	16 (188 sesji treningu)	14 (164 sesji treningu)
Ilość dzieci i młodzieży korzystających z programów psychoedukacyjnych	36	67	55
Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem strategii profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	352	314	779

Źródło Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Występuje duże zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną, poradnictwo prawne oraz specjalistyczne wsparcie w rozwiązywaniu problemów uzależnień, przemocy i osobistych kryzysów emocjonalnych. Tak szeroki zakres bezpłatnego wsparcia, nie tylko dla podopiecznych OPS ale i mieszkańców naszej gminy jest możliwy dzięki utworzonemu systemowi wsparcia, który nadal się rozwija.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Ośrodek jest zobowiązany do prowadzenia pracy socjalnej z rodzicami tych dzieci, mającej na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Bardzo ważną forma wsparcia realizowaną w gminie Międzyzdroje od 2016 r. jest środowiskowa opieka psychiatryczna, gdyż:

1. umożliwia podjęcie właściwego leczenia psychiatrycznego osobom, które samodzielnie, z różnych powodów, takiego leczenia nie podejmują;
2. proces leczenia jest nadzorowany przez zespół specjalistycznej opieki psychiatrycznej, w zależności od potrzeb i możliwości, osoba leczona kierowana jest do dalszego leczenia w poradni zdrowia psychicznego lub szpitalu;
3. zarówno osoba objęta leczeniem jak i jej rodzina, mają zapewnione wsparcie i edukację w zakresie funkcjonowania osób chorych psychicznie, ich potrzeb i możliwości skutecznego leczenia;
4. wczesne podjęcie leczenia zapobiega dalszemu rozwojowi choroby, konieczności zapewnienia pomocy usługowej a nierzadko umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tą formą wsparcia w roku 2025 z ramienia Gminy oraz OPS zostało objętych łącznie 63 osoby.
Nasze doświadczenia w pracy z rodziną wskazują na potrzebę organizacji takiej formy wsparcia dla dzieci i młodzieży.

Tabela 5.4. Rodzaj świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci.

Typy rodzin	Świadczenia pieniężne			Świadczenia niepieniężne		
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
bez dzieci	607	604	564	22 598	21 835	20 492
1 dziecko	46	31	14	170	480	844
2 dzieci	80	44	44	215	262	495
3 dzieci	15	29	29	125	153	233
4 i więcej dzieci	17	12	34	286	237	1 149
inne	18	16	33	1 027	456	322

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Sprawa dziecka w polityce społecznej traktowana jest w sposób szczególny. Działalność na rzecz dzieci skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw i wyrównywaniu szans życiowych poprzez

ułatwienie dostępu między innymi do oświaty, wypoczynku oraz ochrony w obliczu różnych zagrożeń życiowych. Ponadto jednym z najważniejszych, ale zarazem najtrudniejszych zadań Ośrodków Pomocy Społecznej jest pomoc dzieciom w rodzinach dysfunkcyjnych. Dzieci wychowywane w takich rodzinach nie tylko pozbawione są godnego dzieciństwa, ale także bardzo często tracą szanse na normalne życie w przyszłości. W art. 72 ust 1 zd. 1 Konstytucji RP zapisano, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka", jednakże ustawa zasadnicza nie zawiera katalogu tych praw.

Tabela 5.5. Zbiorcze dane porównawcze szkół podstawowych w roku szkolnym 2024/2025 i 2025/2026.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci / uczniów
ŻŁOBEK	
Samorządowy Żłobek „Morskie Perełki" w Międzyzdrojach	19
PRZEDSZKOLA	
Przedszkole Miejskie „Morskie Skarby" w Międzyzdrojach	132
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 2 im. prof. dra Władysława Szafera w Wapnicy	34
SZKOŁY PODSTAWOWE	
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Międzyzdrojach	Od 01.09.2025 r. – 339 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 2 im. prof. dra Władysława Szafera w Wapnicy	Od 01.09.2025 r. – 123 uczniów

Źródło: Raport o stanie gminy Międzyzdroje za 2025 rok

W 2025 r. w Gminie Międzyzdroje funkcjonował:

1) jeden Samorządowy Żłobek „Morskie Perełki" z dwiema grupami wiekowymi dzieci młodszych i starszych od 1 roku do 3 lat, łącznie na 40 miejsc;

2) jedno Przedszkole Miejskie „Morskie Skarby". W 2025 roku na terenie Gminy Międzyzdroje funkcjonowało jedno Przedszkole Miejskie „Morskie Skarby". W sześciu grupach wiekowych organizowane były zajęcia wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat – łącznie dla 132 przedszkolaków. Przedszkole było czynne w godzinach od 6:00 do 16:30. W 2025 roku do przedszkola uczęszczało również 7 dzieci spoza Gminy Międzyzdroje. W placówce zatrudnionych było 17 nauczycieli, w tym: 0 nauczycieli stażystów, 1 nauczyciel początkujący, 9 nauczycieli mianowanych oraz 7 nauczycieli dyplomowanych. Spośród nich 12 osób pracowało w pełnym wymiarze czasu pracy, a 5 osób w niepełnym wymiarze.

3) Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Międzyzdrojach funkcjonuje w budynku przy ul. Leśnej 17. W latach szkolnych 2024/2025 w szkole działała 1 stołówka, 1 świetlica i 1 biblioteka. Przy Szkole Podstawowej nr 1 funkcjonuje Hala Sportowa im. Andrzeja Grubby.

4) Szkoła Podstawowa nr 2 im. prof. dra Władysława Szafera w Wapnicy posiada dwa oddziały przedszkolne i 8 oddziałów szkolnych. Uczęszczają do niej głównie dzieci z Lubina, Wapnicy, Wicka, Zalesie oraz Międzyzdrojów. Uczęszczało do niej kilku uczniów spoza terenu gminy. Szkoła posiada 9 sal lekcyjnych, pracownię komputerową, salę sportową, stołówkę, bibliotekę, gabinet pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedyczny, gabinet opieki medycznej i dwa boiska

Istotnym elementem wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest prowadzenie przez placówki oświatowe świetlic, które zapewniają zajęcia opiekuńcze dla dzieci w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, różnorodne zajęcia sportowe i pozalekcyjne.

Tabela 5.6. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty"

2023 r.	2024 r.	2025 r.
32	35	52

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach prowadzi także pracę z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występuje przemoc oraz różnego rodzaju uzależnienia. Rodziny, które zostały dotknięte przemocą kierowane są do Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Głównym zadaniem Zespołu zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz m.in.

1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Praca Zespołu jest ukierunkowana na rozwiązywaniu problemu przemocy domowej w indywidulanych przypadkach, na właściwym specjalistycznym wsparciu rodzin zagrożonych przemocą i doświadczających przemoc, na zwiększeniu świadomości społecznej mieszkańców gminy Międzyzdroje z zakresu przemocy domowej oraz na promowaniu zachowań nieprzemocowych.

Należy oczekiwać, że dalsza interdyscyplinarna praca członków zespołu w przyszłości doprowadzi do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Międzyzdroje. Interdyscyplinarność służy pracy w zespole. Dzięki niej mieszkańcy Gminy mogą liczyć na profesjonalne wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu bardzo trudnego problemu, jakim jest przemoc w rodzinie.

Tabela 5.7. Liczba prowadzonych spraw przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Międzyzdrojach (GKRPA).

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Zespół motywujący GKRPA			
Ilość wniosków złożonych do GKRPA	19	21	19
Ilość wniosków kontynuowanych z lat poprzednich	18	19	18
Zespół kontrolujący GKRPA			
Ilość skontrolowanych punktów ogółem	30	44	36
Zespół opiniujący GKRPA			
Ilość zaopiniowanych wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych	76	69	89

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Tabela 5.8. Ilość wniosków Komisji skierowanych do Sądu Rejonowego w sprawie zobowiązania do leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego.

2023 r.	2024 r.	2025 r.
2	2	2

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Tabela 5.9. Ilość opinii wydanych przez biegłych sądowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

2023 r.	2024 r.	2025 r.
4	6	3

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustanowiła zasadę dobrowolności leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu. Jednym z wyjątków od zasady dobrowolności jest instytucja zobowiązana do leczenia odwykowego unormowana w/w ustawą. Do zadań własnych gminy należy powołanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Instytucją działającą na polu przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom zachodzącym w rodzinach jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Problem uzależnienia dotyka rodzin i osób z różnych środowisk, o różnym statusie materialnym. Dla wielu rodzin uzależnienie jest problemem krępującym i wstydliwym, nierzadko przez wiele lat ukrywanym. Ilościowe zdiagnozowanie zjawiska uzależnienia w gminie jest trudne.

Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej występują często niedobory środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, które powodują ograniczone możliwości zaspokajania potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, niepewności i lęku. Dzieci z rodzin, które są dotknięte alkoholizmem często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych, czują się inne, gorsze od rówieśników. Bardzo często doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Nieprawidłowe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinach z problemem alkoholowym jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 5.10. Asystent rodziny

Wyszczególnienie	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	**25**	**23**	**22**
Liczba asystentów rodziny	**3**	**3**	**2**

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy.

Współpracę z asystentem rodziny podejmuje się za zgodą rodziny bądź z postanowienia sądu. Rodziny, które podejmowały współpracę lub była ona kontynuowana wymagały wsparcia w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, pomocy rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, wychowawczych, edukacyjnych, zdrowotnych, psychologicznych, gospodarowaniu budżetem. Problemy współpracujących rodzin dotyczyły głównie: uzależnienia od środków psychoaktywnych, przemocy, trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci, niskich

umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego czy gospodarowania budżetem, bezrobocia, długotrwałej choroby członka rodziny, pomocy w kontaktach z instytucjami, pobytem dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej).

Asystent rodziny po rozpoznaniu środowiska rodzinnego stara się, przy uwzględnieniu zasobów rodziny, udzielić wsparcia rodzinie, pomóc im przezwyciężyć trudności, nierzadko je uświadomić i motywować rodzinę do ich zniwelowania w celu polepszenia obecnej sytuacji. Istotnym elementem pracy asystenta rodziny jest określenie, co chce i do czego jest gotowa dążyć rodzina, czyli poszukiwanie celów rodziny i urealnienie ich. Po zebraniu istotnych informacji dotyczących rodziny asystent wraz z rodziną tworzy Plan Pomocy Rodzinie diagnozując problemy, zasoby oraz poszukuje wraz z rodziną rozwiązań problemów i sposobów wyjścia z trudnej sytuacji. Asystent podejmuje działania, które mają na celu podwyższenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, wzmacnianie i wspieranie dorosłych członków rodziny oraz motywuje ich do pokonywania trudności życiowych. Asystent realizuje też metodyczne działania pedagogiczne skierowane do dzieci z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym. Działania pedagogiczne skierowane do całej rodziny obejmują między innymi rozmowy dotyczące preferowanej przez członków rodziny przyszłości, ich celów, zasobów i działań. Towarzyszy całej rodzinie w różnych czynnościach dnia codziennego i wydarzeniach szczególnych w miejscu zamieszkania i poza nim.

Asystent rodziny prowadzi również działania pośrednie, polegające na współpracy z innymi pracownikami sytemu wspierania rodziny, m.in. pracownikami socjalnymi, psychologami, terapeutami, pedagogami, nauczycielami, pracownikami Sądu Rodzinnego w Świnoujściu, kuratorami, komornikami, pracownikami Centrum Zdrowia Psychicznego w Świnoujściu oraz z placówkami medycznymi w Policach, Szczecinie, jak również z wychowawcami Świetlicy Środowiskowej „Iskierka”, pracownikami Urzędu Miejskiego w Międzyzdrojach, Urzędu Pracy, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Wolinie, Centrum Psychologiczno – Pedagogicznym w Szczecinie, Poradni Zdrowia, Komisariatu Policji, Straży Miejskiej, Urzędem Skarbowym w Kamieniu Pomorskim oraz innymi instytucjami, stowarzyszeniami z poza terenu gminy Międzyzdroje. Nawiązuje również współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, grupami roboczymi i Gminną Komisją Rozwiazywania Problemów Alkoholowych w Międzyzdrojach bądź innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

6. Analiza SWOT

W celu opracowania Programu dokonano analizy SWOT, która polega na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia Programu. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6.1. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym oraz instytucjami działającymi na rzecz rodziny, • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, • znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników OPS, • zatrudnianie asystentów rodziny, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, • działalność profilaktyczna i edukacyjna w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów	• bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, • utrudniony dostęp do lecznictwa specjalistycznych np. alergolog, kardiolog, dermatolog, psychiatra, mediator rodziny – dojazd do miasta powiatowego lub innych odległych miejscowości, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły / nauczyciela jak i innych, • bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,

alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii i przemocy domowej, • realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" i „Asystent rodziny", • rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa służąca rodzinie (np. boiska sportowe, zielone siłownie, place zabaw, kino, dostęp do morza.	• bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, • wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym, • ograniczone środki finansowe, • wysokie koszty utrzymania rodzin.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• przyjazna polityka państwa i gminy na rzecz rodzin, • spójny system wspierania rodziny, • rozwój innowacyjnych metod wsparcia rodziny w pracy asystenta rodziny i pracowników socjalnych, • edukacja rodziców, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych, • rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, • wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziny.	• wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia • uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków psychoaktywnych, Internetu, • skutki działań wojennych, • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy", • ograniczenie środków finansowych, w tym przeznaczonych na edukację, podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów, • niechęć do współpracy (m.in. brak zgody na asystenta rodziny), • wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych.

7. Zasady działania Programu

Program zakłada stworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin zwłaszcza dzieciom. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Zwiększy to szanse na prawidłowe funkcjonowanie rodziny w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału, aby zdobyć nowe umiejętności.

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej Program oparty jest na zasadach wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie oraz jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem praw i godności wszystkich osób.

Cel główny Programu: **Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin.**

Tabela 7.1. Cele szczegółowe oraz zadania Programu zostały przedstawione w poniższym zestawieniu.

Cel szczegółowy nr 1: **Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących**.

Zadania	Czas realizacji	Realizator	Wskaźnik/miernik realizacji	Źródło finansowania
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach, 2. Placówka opiekuńczo wychowawcza ŚŚ „Iskierka” 3. Placówki oświatowe.	Liczba rodzin objętych monitoringiem. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Środki własne Środki zewnętrzne
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin dysfunkcyjnych po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny poprzez wizyty w środowisku, kontakt z placówkami oświatowymi, pracownikiem socjalnym	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach, 2. Placówki oświatowe.	Liczba rodzin objętych monitoringiem.	Środki własne Środki zewnętrzne
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne Środki zewnętrzne
Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Placówki oświatowe, 3. Stowarzyszenia.	Liczba i rodzaj działań.	Środki własne Środki zewnętrzne
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do prawidłowego wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Środki własne Środki zewnętrzne
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla osób doznających przemocy czy osób stosujących przemoc w rodzinie.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Zespół Interdyscyplinarny 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 4. Poradnia Terapii Uzależnień	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne Środki zewnętrzne
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Zespół Interdyscyplinarny 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 4. Placówki oświatowe	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Środki własne Środki zewnętrzne

		5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim		
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Urząd Miejski w Międzyzdrojach 3. PCPR w Kamieniu Pomorskim	Liczba różnych form wsparcia i przekazów informujących o miejscach pomocy.	Środki własne Środki zewnętrzne
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	2027 - 2029	1. Placówki oświatowe, 2. Stowarzyszenia, 3. Miejska Biblioteka Publiczna, 4. Międzynarodowy Dom Kultury	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych.	Środki własne Środki zewnętrzne
Cel szczegółowy nr 2: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Urząd Miejski w Międzyzdrojach	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	Środki własne Środki zewnętrzne
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Środki własne Środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Placówki opieki zdrowotnej 3. Placówki oświatowe	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Środki własne Środki zewnętrzne

Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, instytucjonalnej pieczy zastępczej, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnej	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Urząd Miejski w Międzyzdrojach	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	Środki własne
Cel szczegółowy nr 3: Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.				
Rozpoznawanie i diagnozowanie sytuacji rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	Liczba rodzin przeżywających trudności.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia rodzin wspierających poprzez kampanie informacyjne, edukacyjne, upowszechnianie ulotek	2027 - 2029	1. Ośrodek pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	Liczba rodzin wspierających rodziny przeżywające trudności.	Środki własne Środki zewnętrzne
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 3. Poradnia Terapii Uzależnień w Międzyzdrojach	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej .	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Urząd Miejski w Międzyzdrojach	Liczba rodzin objętych pomocą.	Środki własne Środki zewnętrzne
Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach 2. Sąd Rejonowy w Świnoujście	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.	Środki własne Środki zewnętrzne

Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.	Liczba odbytych szkoleń i konferencji.	Środki własne Środki zewnętrzne
Wsparcie dla asystenta rodziny w realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.	Liczba odbytych szkoleń, konferencji.	Środki własne Środki zewnętrzne
Prowadzenie programów takich jak: „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” Pomoc psychologiczna, Pomoc prawna, Środowiskowa opieka psychiatryczna dla dorosłych.	2027 - 2029	1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach, 2. Poradnia Terapii Uzależnień w Międzyzdrojach 3. Placówki opieki zdrowotnej 4. Urząd Miejski w Międzyzdrojach	Liczba osób korzystających ze wsparcia. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego.	Środki własne
Zapewnienie środowiskowej opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.	2027 - 2029	1. Urząd Miejski w Międzyzdrojach 2. Placówki opieki zdrowotnej	Liczba osób korzystających z profesjonalnej pomocy.	Środki własne

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, zwłaszcza instytucjonalnej,
- poprawa sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań,
- wzrost poziomu funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwijanie efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny.

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 odbywać się będzie w ramach środków budżetu gminy Międzyzdroje, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku, przedkładane będzie Radzie Gminy Międzyzdroje przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

8. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2027 - 2029 zakłada kontynuowanie działań w celu tworzenia optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz poprawa skuteczności działań funkcjonującego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji np. pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2027-2029. Priorytetem będzie tworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.